

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 657.37:006.032

JEL Classification: M 400

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ В ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Пирець Н.М., к.е.н., доцент

Булка М.М.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», м. Дніпропетровськ

Анотація. *Одне з перших питань, що виникають перед підприємством, як при трансформації, так і при переході на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), – це приведення своєї облікової політики у відповідність з міжнародними вимогами. Коректування або розробка таких облікових політик важлива не тільки для контролюючих органів, але й для власників (засновників) підприємства. МСФЗ надають набагато більше можливостей для встановлення облікових політик, заснованих не тільки на діючих стандартах, а й на судженнях управлінського персоналу.*

Предметом дослідження є теоретичні засади оцінювання результатів діяльності після впровадження МСФЗ в облікову політику підприємства. Метою роботи є визначення з якими проблемами зіштовхуються підприємства, що переходять на міжнародні стандарти, та які перспективи з'являються у них. У ході досліджування були використанні наступні методи: аналіз, синтез, метод порівняльних характеристик.

Розглянуто сутність та зроблено порівняльний аналіз вимог до змісту облікової політики згідно з національними та міжнародними стандартами. Досліджені зміни в нормативних документах України під впливом необхідності переходу на уніфіковані міжнародні правила ведення обліку та складання звітності. Розкриті основні відмінності у фінансових звітах, які складені за національними та міжнародними стандартами. Запропоновано структуру облікової політики згідно з МСФЗ. Виявлені труднощі на різних етапах впровадження міжнародних стандартів, а також перспективи для національних підприємств. Визначені досягнуті результати на рівні держави та запропоновані заходи для вітчизняних підприємств щодо ефективного облікового процесу відповідно до міжнародних стандартів.

Ключові слова: *Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), облікова політика, фінансова звітність.*

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF IFRS IN ACCOUNTING POLICIES IN UKRAINE

Nataliia Pyrets, PhD in Economics, Associate Professor

Marina Bulka

Przydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture im Dnipropetrovs'k

Summary. *One of the main challenges that arise in an enterprise during transformation or transition to international financial reporting standards (IFRS) is bringing its accounting policies in line with international requirements. The adjustment or development of these policies can be an important procedure not only for regulatory authorities, but also for the owners (founders) of an enterprise. IFRS seems to provide much more opportunities for the development and implementation of accounting policies which are based not only on existing standards, but also on good judgment of company's management.*

The subject-matter of this research is theoretical concepts of performance-based assessment after the implementation of IFRS accounting policies. The main purpose of this research is to identify the challenges facing an enterprise that is in the process of transferring to international standards, as well as outlining the prospective benefits of such transition. A range of research methods were used in this qualification work including the methods of analysis, synthesis and comparison.

This paper analyzes the essence of accounting policies content and provides a comparative analysis of the content in accordance with national and international requirements. The paper also investigates the changes in Ukrainian regulations evoked by a necessity for the country to transfer to unified international standards of accounting and reporting. After revealing the major differences in the financial statements which are developed either based on IFRS or national

standards, the paper offers the structure of the accounting policy in accordance with IFRS requirements. Besides, the paper pinpoints various challenges at different stages national enterprises may face while implementing international standards to their accounting systems and identifies the perspectives for those national companies after this transition. The paper determines the effect of IFRS implementation at the state level and suggests some steps that national enterprises should take with the aim of facilitating an effective accounting process.

Keywords: *International Financial Reporting Standards (IFRS), National Accounting Standards (NAS), accounting policies, financial reporting.*

Постановка проблеми. Згідно зі змінами, внесених до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» у 2012 році, визначено, що публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Важливою складовою фінансової звітності є облікова політика, яка покликана слугувати обліково-економічним інформаційним джерелом для процесу управління виробництвом, складання та подання достовірної звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) в Україні присвячені наукові праці: Ф.Ф. Бутинця [1], який не вважає застосування МСФЗ доцільним через плутанину в обліку майна та фінансових результатів; В.М. Пархоменка [2], який наголошує на необхідності адаптації стандартів; Г.Г. Кірейцева [3], який засуджує односторонній підхід до економіки і наполягає на збереженні національних інтересів, та інших. Такі погляди свідчать про відсутність єдиної думки як у науковців, так у держави на процедурні питання адаптації національних облікових процедур до вимог МСФЗ. Гармонізацією бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами займається Л.П. Ніщенко [4], Г.В. Веріга [5], В.П. Левченко [6]. Отже, одні науковці позитивно відзиваються щодо застосування МСФЗ і вказують на перспективу для українських підприємств. Інші вчені негативно відносяться до цього процесу та вважають, що міжнародні стандарти не потрібні для вітчизняної практики обліку.

Невирішені складові загальної проблеми. Постійні зміни в законодавстві щодо обліку змушує науковців здійснювати дослідження цього процесу та давати оцінку нововведенням. На наш погляд, недостатньо уваги в дослідженнях вітчизняних вчених приділяється виявленню та систематизації зовнішніх факторів різного впливу на зміст розпорядчого документа про облікову політику підприємства при застосуванні міжнародних стандартів.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є визначення позитивних та негативних факторів, які впливають на формування облікової політики в умовах застосування МСФЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні стандарти фінансової звітності – це стандарти, що представляють собою набір документів, за допомогою яких регламентується складання фінансової звітності для зовнішніх користувачів [7]. В цих стандартах не прописана техніка ведення бухгалтерського обліку, не розписані які проводки потрібно робити в тих чи інших випадках, вони описують як правильно скласти фінансову звітність.

Регулюючим документом ведення бухгалтерського обліку на макрорівні – рівні держави – виступають Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), на рівні конкретного підприємства – наказ про облікову політику підприємства.

Згідно з проведеними дослідженнями міжнародної та української нормативно-правової бази визначено, що існують розходження щодо визначення поняття «облікова політика» (табл. 1).

Із наведених вище визначень облікової політики видно, що МСБО (IAS) 8, роблячи акцент на достовірності фінансової звітності, допускає, що за відсутності приписаних чинними МСФО принципів та вимог як облікову політику можна розцінювати домовленості, національні правила та облікову практику. А зважаючи на те, що вітчизняна система бухгалтерського обліку ґрунтується на міжнародних стандартах, українському бухгалтеру в ході розробки облікової політики свого підприємства теж допустимо керуватися не тільки принципами складання фінансової звітності та вимогами, жорстко прописаними в чинних бухгалтерських облікових стандартах та інших нормативних актах, а й (за їх відсутності) своїми професійними думками, орієнтуючись на схожі операції, галузеву практику, що склалася, а також використовуючи спеціалізовану (професійну) літературу з обліку.

Таблиця 1 – Визначення поняття «облікова політика» у міжнародних та національних нормативно-правових актах

Нормативно-правовий акт	Визначення
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [8]	Облікові політики – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9]	Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10]	Облікова політика є сукупністю принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [11]	Облікова політика є елементом системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Головне при цьому, щоб була сформована така облікова політика, при використанні якої фінансова звітність містила б доречну, порівнянну та зрозумілу інформацію, необхідну користувачам для прийняття рішень, що достовірно відображає фінансовий стан, фінансові результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарювання [12].

Розглянемо зовнішні умови впливу на зміну змісту та структури облікової політики. Важливим кроком у розробці нової стратегії розвитку бухгалтерського обліку в Україні стало затвердження наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. №73 нового Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» на заміну п'яти стандартів: П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал». Вказані стандарти окремо визначали порядок подання кожної з основних форм фінансової звітності. Зміни призначені наблизити облік та подання фінансової звітності за національними стандартами до міжнародних стандартів обліку. Отже, НП(С)БО 1 визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. НП(С)БО 1 отримало «підвищення у статусі» – стало «національним».

Незважаючи на те, що МСФЗ служили основою для створення національних П(С)БО, на даний час існують суттєві розбіжності. Згідно з проведеними дослідженням виявлені певні розбіжності щодо складання фінансової звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (табл. 2).

Отже, відмінностей між П(С)БО та МСФЗ достатньо. На перший погляд здається, що МСФЗ набагато лояльніше чим українські стандарти, та бухгалтерам буде напевно простіше виконувати свою роботу спираючись на міжнародні стандарти. Більше того, МСФЗ можуть вирішити безліч проблем легко та без усиль. Але при переході вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти, вони стикаються з рядом проблем, які висвітлені у табл. 3.

Стосовно підприємств, які повинні добровільно обирати концептуальну основу складання звітності, то тут виникають деякі труднощі. По-перше, відсутність достатньої кількості висококваліфікованих бухгалтерів із знанням МСФЗ. По-друге, відсутність мотивації керівників підприємств. По-третє, вартість переходу на міжнародні стандарти. Усі ці причини тісно взаємозв'язані між собою.

Формування облікової політики підприємства відповідно до МСФЗ являє собою багатогранний та трудомісткий процес. Адже підприємству не один рік доведеться працювати і враховувати свої активи і зобов'язання згідно з розробленою ними обліковою політикою. Це вимагає від підприємства більш зваженого підходу до розробки облікової політики, яка відповідає специфіці його роботи [15]. Міжнародні стандарти не регламентують структуру документу про облікову політику, але, як правило, він може складатися з трьох розділів і додатків (табл. 4).

Таблиця 2 – Відмінності у фінансовій звітності відповідно до П(С)БО та МСФЗ [13]

Критерій	П(С)БО	МСФЗ
Визначення фінансової звітності	Це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів за звітний період	Це структуроване відображення стану фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання
Вимога суворого дотримання стандартів	П(С)БО не дають підприємствам такої можливості.	МСФЗ дають можливість керівництву підприємства відступити від вимог МСФЗ, якщо застосування окремих позицій МСФЗ є недоречним.
Концептуальна основа	Якісні характеристики фінансової звітності наводяться як у Концептуальні основи, так і у НП(С)БО 1	У Концептуальні основи МСФЗ наведено два основоположні припущення – безперервності та нарахування, відповідності доходів і витрат.
Поняття суттєвості у фінансовій звітності	У П(С)БО поняття суттєвості не згадується	МСФЗ не поширюється на несуттєві статті.
Склад фінансової звітності	Регламентовані типові форми звітності: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи); Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом та непрямим методом); Звіт про власний капітал (Звіт про зміни у власному капіталі). Примітки до звітів; Додаток до приміток до річної фінансової звітності.	Форма звітності не регламентована, комплект складається: Звіт про фінансовий стан (Баланс), Звіт про сукупні прибутки та збитки, Звіт про рух грошових коштів; Звіт про зміни у власному капіталі; Примітки до звітів.
Звітна дата	Є фіксованою	Не є фіксованою
Грошовий вимірник	У грошовій одиниці України	У будь-якій грошовій одиниці
Проміжна звітність	Складається щоквартально	Період звіту може обрати підприємство самостійно.

Таблиця 3 – Проблеми застосування МСФЗ в Україні на різних етапах впровадження [14]

№	Назва етапу	Проблеми
1	Створення законодавчих та організаційних передумов впровадження МСФЗ	Недостатня мотивація керівництва підприємства
		Надання стислих термінів для підготовчого етапу впровадження МСФЗ
		Нестача кваліфікованих спеціалістів
2	Адаптація національної нормативно – правової бази бухгалтерського обліку	Низька якість облікової інформації
		Необхідність створення нормативно – правової бази з питань обліку для малого бізнесу
3	Удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку	Необхідність урахування національної специфіки
		Потреба у єдиних методологічних засадах
4	Міжнародне співробітництво та світовий досвід	Відсутність досвіду стажування працівників у Раді з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку
		Не передбачено подальше розширення сфери застосування МСФЗ для інших економічних суб'єктів

Таблиця 4 – Структура облікової політики згідно з МСФЗ

Назва розділу	Зміст
Загальні положення	Описується для яких цілей розроблений цей документ, коли та яким чином до нього можуть вноситися зміни. Відповідно до МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках і помилки» компанія зобов'язана послідовно застосовувати вибрану облікову політику.
Організаційний розділ	1. Загальні відомості про компанію. Розкривається основна мета створення підприємства відповідно до статутних документів, перераховуються основні види діяльності (з їх докладним описом). 2. Організація бухгалтерського обліку: - указує, на який відділ покладене введення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, описується організаційна структура цього відділу. - відображає етапи документообігу та технологію обробки облікової документації, а також визначає, якими документами регламентований рух первинних документів на підприємстві, описує порядок їх створення, перевірки, порядок і строки передачі до бухгалтерії для відображення операцій у бухгалтерському обліку та здачі в архів. Обов'язково застерігається, які операції оформляються типовими формами первинної документації, а які - самостійно розробленими; - фіксує порядок і строки проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства. 3. Робочий план рахунків. Усі підрозділи компанії повинні вести бухгалтерський облік за єдиним робочим планом рахунків, розробленим підприємством самостійно. МСБО не має готового плану рахунків.
Методичний розділ	Цей розділ повинен містити опис конкретних способів відображення інформації у фінансовій звітності, обраних виходячи з базових чи альтернативних підходів, які пропонуються міжнародними стандартами.

У процесі формування облікової політики підприємства важливе значення має документальне оформлення. За МСФЗ потрібно підготувати наказ (положення) про облікову політику. Він повинен у повній мірі охоплювати всі об'єкти та елементи облікової політики, бути викладеним у зрозумілій та доступній формі для користувачів. Особливо це важливо для зовнішніх користувачів, які можуть робити висновки про облікову політику окремого підприємства лише за змістом розпорядчого документу. З цією метою МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» наголошує на розкритті у примітках до фінансової звітності всіх ключових аспектів облікової політики [16].

Досвід показує, що багато підприємств України розпорядчий документ відносно облікової політики складають формально, зміст більшості наказів не структурований, основна увага сконцентрована на методичних аспектах, питання організації обліку наводяться не в системному і не в повному обсязі [17]. Ці недоліки, на наш погляд, є наслідком відсутності єдиного нормативного документу, в якому бухгалтеру були б дані рекомендації з формування облікової політики і підготовки відповідного наказу (положення) про облікову політику підприємства відповідно до міжнародних стандартів.

Отже, проблеми при переході вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти достатньо, але й є позитивні аспекти. Професійне використання МСФЗ дає можливість досягти таких результатів, як:

- формування звітності для інвесторів, банків та зарубіжних партнерів у короткі терміни з високою точністю та мінімальними витратами;
- звітність підприємства зможуть перевірити та підтвердити провідні світові аудитори;
- звітність, яка складена за міжнародними стандартами дає змогу об'єктивно оцінити стан підприємства за міжнародними критеріями та приймати обґрунтовані управлінські рішення;
- підприємство, яке складає звітність згідно з міжнародними стандартами,

отримує міжнародне визнання та репутацію серйозного партнера [18].

На кінець 2015 року можна констатувати такі результати впровадження МСФЗ в Україні на державному рівні:

- 1) прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 2) досягнуто домовленість з НБУ та професійними організаціями бухгалтерів та аудиторів про спільні та скоординовані дії використання в Україні МСФЗ (Меморандум про взаємодію, співробітництво та координацію дій щодо запровадження в Україні МСФЗ);
- 3) налагоджується співпраця з Радою по МСФЗ;
- 4) оприлюднені міжнародні стандарти на веб-сайті Міністерства фінансів України.

Отже, переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами дійсно є і вони незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності. МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації і світових господарських зв'язків.

Висновок. Слід зазначити, що в Україні зроблено перші кроки в напрямі переходу на міжнародні стандарти обліку. Як і будь-яка інша, ця реформа має позитивні сторони, проте пов'язана з деякими труднощами. Щоб створити належні умови здійснення облікового процесу суб'єктами господарювання, для яких міжнародні стандарти є обов'язковими, і зацікавити тих, для кого ведення обліку, згідно з МСФЗ, наразі не є обов'язковим, необхідно провести низку заходів як на державному рівні, так і на рівні підприємницьких структур. Пропонуємо головні заходи:

- організувати та провести моніторинг стану бухгалтерського обліку в цілому по Україні та по галузях зокрема, з метою оцінки результатів його реформування.
- створити умови для навчання й надання консультацій щодо особливостей ведення обліку за міжнародними стандартами працівникам бухгалтерських служб підприємств.
- розробити вимоги до подання фінансової звітності, згідно з МСФЗ, у статистичні та податкові органи.

Після цих заходів вітчизняні підприємства будуть впевненіше переходити на міжнародні стандарти, та проблем, зв'язаних з переходом, буде менше.

Перелік посилань:

1. Бутинець Ф. Ще раз про бухгалтерський облік як науку / Ф. Бутинець // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2005. – № 10. – С. 20-29
2. Пархоменко В. Финансовая отчетность по международным стандартам [Електронний ресурс] / В. Пархоменко // *Вестник налоговой службы Украины*. – 2012. – № 11. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/944>.
3. Кірейцев Г. Роль бухгалтера і аудитора у процесах мінімізації невизначеності як основи кризових явищ / Г. Кірейцев // *Бухгалтерія в сільському господарстві*. – 2010. – № 3. – С. 33-35.
4. Нищенко Л. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами / Л. Нищенко // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2006. – № 9. – С. 6-9.
5. Веріга Г. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності / Г.В. Веріга, А. Савро // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2010. – № 9. – С. 19-25.
6. Левченко В. П. Перехід на МСФЗ як елемент стратегії розвитку ринку небанківських послуг [Електронний ресурс] / В. П. Левченко // *Ефективне регулювання ринку фінансових послуг – шлях до Європейської інтеграції: Матеріали Міжнар. конф., 8 грудня 2009 р.* – Режим доступу: <http://govua-docs.com.ua/docs/599/index-146049.html>.
7. МСФЗ – що це таке [Електронний ресурс] // *Фінансовий аналіз: Корпоративний журнал*. – 2010. – Режим доступу: <http://finance-monster.ru/analiz/msfz-shho-tse-take/>.
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс]: Міністерство фінансів України. – 10.09.2014. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoiu-movoiu---rik?category=bjudzhet>.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №996-ХІV від 16.07.1999 р. (зі змінами від 24.10.2013 р. №663-VII) [Електронний ресурс]: Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 [Електронний ресурс]: Податки та бухгалтерський облік. – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1>.

11. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №635 [Електронний ресурс]: Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.

12. Войтенко Т.В. Облікова політика – 2010: головне / Т.В. Войтенко // Податки і бухгалтерський облік. – 2010. - № ½. – С. 16-22.

13. Грачова О. Співвідношення вимог П(С)БО і МСФЗ щодо подання та складання фінансової звітності [Електронний ресурс] // Відкрита Міжнародна Інтернет конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/spivvidnoshennya-vimog-psbo-i-msfz-shhodo-podannya-ta-skladannya-finansovo%d1%97-zvitnosti/>.

14. Шевченко А. Проблеми переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] // Відкрита Міжнародна Інтернет конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/problemi-perexoduvitchiznyanix-pidpriyemstv-na-mizhnarodni-standarti-finansovo%d1%97-zvitnosti/>.

15. Немакова О. Подход к составлению учетной политики организации по правилам МСФО / О. Немакова // Международный бухгалтерский учет. – 2009. – № 11. – С. 15-19.

16. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ): в 2 ч. ; пер. з англ. / ред. Ф. Ф. Голов. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. – 1223 с.

17. Хоптинський Ю. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку / Ю. Хоптинський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – №4. – С. 36-40.

18. Семенюк М. Проблеми, перспективи та можливості складання звітності згідно МСФЗ в Україні [Електронний ресурс] // Відкрита Міжнародна Інтернет конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». – Режим доступу <http://konf.amsfo.com.ua/problemi-perspektivi-ta-mozhливosti-skladannya-zvitnosti-zgidno-msfz-v-ukra%D1%97ni/>.

Стаття надійшла: 19.12.2015 р.

Рецензент: д.держ.упр, проф. Маліков В.В.

УДК 368.97

JEL Classification: G 22

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЛУГ ЗІ СТРАХУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Полуляхова О. О.

Українська академія банківської справи, м. Суми

Анотація. Активний розвиток туризму на міжнародному та національному рівнях обумовив необхідність ефективного захисту майнових інтересів суб'єктів туристичної діяльності від різноманітних ризиків, викликаних певними страховими подіями. Метою статті є визначення економічної природи ризиків суб'єктів туристичної діяльності та можливостей використання страхування для їх мінімізації. Враховуючи специфіку туристичного страхування, у роботі запропоновано розглядати його з позицій трьох суб'єктів: компаній, що забезпечують туристичну діяльність, споживачів туристичних послуг та інфраструктурних учасників (перевізники, готелі, ресторани тощо). У статті визначено основні ризики, що характерні для кожного із суб'єктів туристичної діяльності, а саме: повна або тимчасова втрата працездатності, смерть у результаті нещасного випадку, втрата або крадіжка багажу, документів, засобів існування, відміна поїздки внаслідок визначених у договорі причин, дострокове завершення подорожі внаслідок хвороби чи нещасного випадку, невиконання чи неналежне виконання договірних зобов'язань турфірм перед туристами, неплатоспроможність чи банкрутство туроператора чи турагента та інші. У статті згруповано та охарактеризовано найбільш поширені види послуг зі страхування туристичної діяльності у розрізі галузей страхування (майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування). Як підсумок, у роботі наведено обґрунтування того, що розвиток туристичного страхування дозволяє забезпечити відшкодування матеріальної та моральної шкоди застрахованим особам, зменшення нещасних випадків та смертності туристів, стимулювання здійснення превентивних заходів настання страхових випадків, підвищення безпеки туристичної діяльності.

Ключові слова: туристичне страхування, асистанс, інфраструктура, страхова компанія, Зелена карта.